

Strategi: Vi arbetar strategiskt med finansiering för ökad takt i omställningen

För att Göteborgs Stad ska kunna nå samtliga mål i stadens miljö- och klimatprogram krävs en ökad omställningstakt. Staden står inför stora utmaningar inom såväl klimatomställning, resurseffektivitet, biologisk mångfald som giftfria och hälsosamma livsmiljöer. För att möta dessa utmaningar behöver staden både säkerställa tillgång till finansiering och att befintliga resurser används effektivt i omställningsarbetet.

En ökad användning av externa medel, från nationella och europeiska finansieringsprogram, bedöms vara ett sätt att stärka stadens kapacitet och kompetens att genomföra miljö- och klimatprogrammet. Genom att i högre grad söka och nyttja externa medel skapas förutsättningar för utveckling, innovation och implementering, som bidrar till minskad klimatpåverkan, stärkt biologisk mångfald, ökad cirkularitet samt förbättrad miljö- och livskvalitet för stadens invånare.

Stadens investeringar bör i ökad utsträckning vara hållbarhetsdrivna och utformas så att de bidrar till en miljömässigt och socialt hållbar omställning. Det är av särskild vikt att investeringar och åtgärder inte medför negativa miljökonsekvenser, såsom ökade utsläpp av växthusgaser och miljögifter, försämrad luft- och vattenkvalitet eller negativ påverkan på ekosystem och biologisk mångfald. Miljö- och klimatmål ska därför beaktas tidigt i planering, prioritering och i uppföljning av stadens insatser.

Strategin *Vi arbetar strategiskt med finansiering för ökad takt i omställningen* syftar till att stärka Göteborgs Stads samlade förmåga att analysera och synliggöra både kostnader och nyttor kopplade till omställningen, ur såväl ett kommunalekonomiskt som ett samhällsekonomiskt perspektiv. Strategin innebär även att staden ska arbeta mer samordnat, långsiktigt och innovativt med olika finansieringslösningar för att påskynda genomförandet av miljö- och klimatprogrammet och säkerställa måluppfyllelse.

Mål och inriktning

Strategin har ett övergripande fokus på strukturella och organisatoriska förutsättningar som Göteborgs Stad behöver utveckla för att öka takten i miljö- och klimatomställningen. Genom detta bidrar strategin till genomförandet av samtliga mål och delmål i stadens miljö- och klimatprogram.

Strategin bedöms särskilt kunna bidra till att stärka samverkan och samordning mellan ekonomi-, finansierings- och miljöperspektiven, både internt inom stadens organisation och i samarbete med externa aktörer.

Nedan sammanfattas de tre huvudområden som strategin fokuserar på:

1. Använd investeringar och inköp som motor i omställningen - utveckla och förbättra beslutsunderlag för strategiska investeringar och inköp som bidrar till stadens miljö- och klimatmål genom att analysera och värdera kostnader och nyttor ur ett samhällsekonomiskt hållbarhetsperspektiv
2. Öka omställningstakten genom externa resurser - öka stadens kapacitet att söka och få externa medel samt påverkansarbete gentemot nationella och internationella aktörer inom extern innovations- och utvecklingsfinansiering, i syfte att anpassa utlysningar bättre till stadens specifika behov och utmaningar.
3. Undvik omställningsrisker.

Strategin fokuserar på områden där det bedöms finnas en potential att stärka stadens förmåga att använda finansiering som ett verktyg för att driva omställningen.

Strategins huvudsakliga inriktningar och mål

Använd investeringar och inköp som motor i omställningen

Exempel på insatser som genomförts under 2025 för att synliggöra och värdera miljö- och klimatnytta i samband med investeringar och inköp är:

- Kompletterande stödfrågor har tagits fram till stadens mall för tjänsteutlåtanden i syfte att tydliggöra miljö- och klimatkonsekvenser inför beslut. Parallellt har stadsledningskontoret genomfört en motsvarande översyn och nått ett i huvudsak likartat resultat. Stödfrågorna bedöms även kunna tillämpas inom investeringsprocessen. Sammantaget bedöms en skyndsam implementering, med möjlighet till efterföljande justeringar, vara att föredra framför en fördröjd implementering.
- Deltar i projektet *Habitat Values* som leds av Chalmers tillsammans med Handelshögskolan vid Göteborgs universitet, Urban Futures, kulturförvaltningen, demokrati och medborgarservice samt Framtiden AB. Projektet undersöker hur städer kan förbättra utformning av livsmiljöer genom att ta fram och utvärdera ett ramverk för att värdera livsmiljöer. Fokus är en rättvis, resurseffektiv och cirkulär byggd miljö.
- Projektet *Att använda klimatinvesteringsplan som verktyg för omställningen* har genomförts i samarbete med Luleå kommun och Gävle kommun och är nu avslutat. Resultaten från stadens eget case visar att en klimatåtgärd inte bara

handlar om vilka investeringar som beslutas – genomförandet har en avgörande betydelse för att investeringarna ska ge önskad miljö- och klimatnytta. Stadens case har jämfört masstransporter med lastbil och pråm. Resultatet visar att flera faktorer behöver vägas in för att välja vilket alternativ som är bäst, till exempel klimatpåverkan, påverkan på ljudmiljö, luftkvalitet och trafik. Genomförandet avgör investeringarnas faktiska miljö- och klimatnytta, vilket belyser vikten av att komplettera Viable Cities arbete med klimatinvesteringsplaner.

Använda finansiering som motor i omställningen

Insatser och utfall inom inriktningen "Använd investeringar och inköp som motor i omställningen"

Ökad omställningstakt genom externa resurser

För att öka stadens omställningstakt är det nödvändigt att nyttja externa resurser, som kan bestå av finansiella medel, kompetens och kapacitet, på flera sätt genom:

- Innovationsfinansiering
- Alternativa finansieringsmöjligheter som bidrar till stadens utmaningar
- Capital Hub – Samlar och matchar finansieringsmöjligheter med projekt som har störst potential för miljö- och klimatnytta.

Innovations- och utvecklingsarbete är avgörande för att Göteborgs Stad ska nå sina miljö- och klimatmål, inklusive klimatomställning och övriga mål i miljö- och klimatprogrammet. Många av stadens utmaningar är komplexa och kräver samverkan inom organisationen och med externa aktörer. Genom innovation och extern samverkan skapas nya lösningar som bidrar till stadens omställning och stärker stadens attraktivitet för företag, akademi och medarbetare.

Kunskapen om nationella och internationella finansiärer är utspridd inom staden och inte alltid tillgänglig där behovet finns. Gothenburg European Office spelar en viktig roll genom att bevaka EU-finansieringsmöjligheter och tillhandahålla information om relevanta utlysningar samt förmedla kontakter med konsortier, bland annat genom Brysselkalendern och finansieringsbrev. Stadsledningskontorets påbörjade arbete med en sammanhållna plattform för nationella och regionala finansieringsmöjligheter, i kombination med ett tydligare och mer samordnat administrativt stöd, har potential att

skapa ett stort mervärde för staden. Därutöver har staden tillgång till Bidragsportalen, som ett ytterligare stöd i arbetet med att identifiera möjlig extern finansiering.

Under året har strategin varit delaktig i utveckling av stadens kapacitet med syfte att nyttja innovationsfinansiering på olika sätt. Exempel på detta är:

- samverkat med stadsledningskontoret med syfte att stärka informationsspridning och samordning i staden när det gäller innovationsfinansiering
- medverkat i flera ansökningsprocesser
- medverkat i nationella och internationella referensgrupper
- samordnat regionalfondens satsning på regionala utvecklingsstrategier (HUG)

I en tidigare analys över stadens vilja och förmåga att nyttja extern innovationsfinansiering har det framkommit brister i styrning och samordning i olika delar av staden. Under året har flera delar av staden stärkt sin kapacitet, vilket är positivt. Vi ser dock ett utvecklingsbehov avseende stadens gemensamma syn på roller och ansvar, där bolag och förvaltningar i högre grad kan behöva se sig både som genomförare och möjliggörare för stadens samlade utveckling. När enskilda verksamheter enbart fokuserar på sitt eget uppdrag kan det försvåra för andra delar av staden att nå sina mål och samtidigt begränsa möjligheterna till stadsövergripande lösningar. Ett sätt att motverka detta är att skapa incitament som uppmuntrar både ”görare” och ”möjliggörare”.

Vi har under året utforskat tillgången till alternativa finansieringskällor tillsammans med Capital Hub, EU kommissionens stöd till Missionen för 100 klimatneutrala städer Missionsstäder, och övriga svenska Missionsstäder. Arbetet har tydliggjort att städernas förutsättningar inom EU skiljer sig åt och att flera av lösningar som lyfts inom Capital Hub antingen finns implementerade i Göteborgs Stad, som gröna obligationer och hållbarhetslänkade lån, eller bygger på delat ägande eller privatisering vilket inte ligger inom ramen för strategin. Vi utforskar möjlighet att ta del av kunskapsstöd och hantera finansiella hinder hos externa aktörer.

Under året har Renova nyttjat Capital Hub, som tagit fram ett kunskapsunderlag för att visa hur utsläppskrediter kan användas vid finansiering av deras satsning på koldioxidinfångning och lagring (CCS).

Öka omställningstakten genom externa resurser

Insatser och utfall inom inriktningen "Ökad omställningstakt genom externa resurser"

Undvika omställningsrisker

Strategin omfattar även hur staden identifierar och hanterar omställningsrisker i syfte att minska risken för tekniska och organisatoriska inlåsningar. I samband med programstarten genomfördes inledande analyser som visade att stadens mognad i att bedöma framtida klimatrisker var begränsad. Sedan dess har bolagens arbete med CSRD och dubbel väsentlighetsanalys intensifierats och stadens arbete med klimatanpassning har vidareutvecklats.

Resultatet av den inledande analysen ledde till att projektet *Systemtröghet* startades 2022. Projektet *Systemtröghet*, lett av Linköpings universitet och genomfört tillsammans med BRG syftade till att identifiera hinder och lösningar för att implementera och skala upp cirkulära affärsmodeller för elektrifierade transport- och anläggningsfordon med fokus på tekniska, organisatoriska, finansiella och samhällseliga aspekter.

Erfarenheter från projektet kommer att omhändertas och användas i det fortsatta strategiarbetet. En slutsats är att en snabbare övergång till cirkulär elektrifiering kräver en samordnad strategi med tydlig och stabil policy, tidsbestämda utfasningar samt offentligt stöd kopplat till mätbara omställningsresultat. Det är också viktigt med samverkansarenor där kommuner, energimyndigheter, fordonsindustrin och återvinningsaktörer kan koordinera standarder, kostnader och processer. Stadens roll är att stödja denna utveckling genom lokala pilotprojekt, aktivt deltagande i sådana samverkansarenor samt genom egna upphandlingar och investeringar.

Under 2025 har strategin utrett hur Borås stads arbete med *Projektstudio* kan användas för att hantera organisatoriska låsningar. Analysen visar att metodiken är lämplig och kan tillämpas i praktiken. Fortsatt arbete bedöms inte ligga inom ramen för denna strategi, utan hanteras vid behov inom ramen för strategin *Agera föregångare*.

Trots framsteg kvarstår utmaningar med att säkerställa att beslut och investeringar verkligen ger miljö- och klimatnytta. Tekniska, organisatoriska och finansiella trögheter, bristande tvärsystemsamordning samt osäkerhet kring effekter riskerar att bromsa utvecklingen av cirkulära affärsmodeller, exempelvis inom elektrifiering. För att övervinna dessa hinder behövs tydliga policyramverk, uppföljning med relevanta indikatorer, samordning mellan aktörer samt lokal pilotverksamhet som kan demonstrera och skala upp framgångsrika lösningar. Strategin kommer att fortsätta utveckla arbetssätt för att bedöma miljö- och klimatkonsekvenser vid investeringar och beslut, stärka samordning mellan interna och externa aktörer samt främja piloter och innovativa initiativ genom att bidra till att initiera projekt och skapa externa samarbeten som stärker implementering och skapar hållbara lösningar.

Strategin har under 2025 planerat att ta fram ett kunskapsunderlag med ett nuläge och plan för hur staden bättre kan hantera risker och riskspridning. Det arbetet kunde inte prioriteras under året, utan kommer att genomföras 2026.

Undvika omställningsrisker

Insatser och utfall inom inriktningen "Undvika omställningsrisker"

Utmaningar framåt

Strategiområdet präglas av utmaningar och hinder, både inom staden och i det omgivande samhället. Dessa hinder rör såväl styrning och finansiering som kunskapsläge, incitamentsstrukturer och genomförandekapacitet.

Arbetet inom ramen för strategin kommer därför att bidra till att:

- skapa bättre förutsättningar för beslut och investeringar som leder till verifierbar miljö- och klimatnytta.
- utveckla och föreslå incitamentsstruktur som stärker stadens förmåga att agera både som genomförare och som möjliggörare.
- genomlysa möjligheter till fleraktörsfinansiering och riskspridning då omställningen kräver investeringar som kan sträcka sig över organisatoriska och sektoriella gränser, vilket ställer krav på samordnade finansieringslösningar och modeller som fördelar risker mellan offentliga och privata aktörer.
- vidareutveckla stadens arbete med extern innovationsfinansiering
- stärka arbetssätt för att kunna efterfråga och på sikt upphandla nya lösningar, exempelvis genom innovationsupphandling.
- stötta de förvaltningar och bolag som har potential att i högre grad arbeta strategiskt med finansiering för ökad takt i omställningen.
- lyfta då kommunala bolags och förvaltningars ägardirektiv och reglementen riskerar att begränsa möjligheter till systemomställning på hela staden nivån, exempelvis att möjliggöra koldioxidavskiljning (CCU/CCS).

Organisering och kontakt

Strategiansvarig nämnd/bolag: Miljö- och klimatanmänden

Strategiansvariga: Carin Ström och Michelle Coldrey, Miljöförvaltningen

Organisering och involvering: Arbetet sker i dialog med stadsledningskontoret, stadsmiljöförvaltningen, exploateringsförvaltningen, stadsbyggnadsförvaltningen, Business Region Göteborg, miljökontakter i staden samt controllers.